

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, M. DCC. XIX.

Canon VIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72172)

contrariam opinionem esse in praxi receptam. *Amstaz. de Caus. piis lib. 3. cap. 5. num. 34. Castill. controuv. jur. tom. 5. cap. 91.*

à num. 38. usq. ad n. 51. Ad materiam hujus Casus, vide, quæ latè dixi superius, Par. II. Can. XXVII. Cas. XIV.

C A N O N V I I I,

CONCILIUM TRIDENTINUM Sess. XXIV. Cap. XIV.

IN pluribus Ecclesiis tam Cathedralibus, quàm Collegiatis, & Parochialibus ex earum Constitutionibus, aut ex prava Consuetudine observari intelligitur, ut in Electione, præsentatione, nominatione, institutione, Confirmatione, Collatione, vel alia provisione, sive admissione ad possessionem aliqujus Cathedralis Ecclesiæ, vel Beneficii, Canonicatum, aut præbendarum, vel Partem Proventuum, seu ad distributiones quotidianas certæ conditiones, seu deductiones ex Fructibus, solutiones, promissiones, compensationesve illicitæ, aut etiam, quæ in aliquibus Ecclesiis dicuntur Turnorum lucra, interponantur, hæc cum Sancta Synodus detestetur, mandat Episcopis, ut quæcumque hujusmodi in usus pios non convertuntur, atque ingressus eos, qui Simoniacæ labis, aut fordida avaritiæ suspicionem habent, fieri non permittant, ipsique diligenter de eorum Constitutionibus, sive Consuetudinibus super prædictis cognoscant, & illis tantum, quas ut laudabiles probaverint, exceptis, reliquas, ut pravas, ac scandalosas rejiciant, & aboleant; Eos verò, qui adversus hæc, in præsentis Decreto comprehensa, quavis ratione commiserint, pœnis contra Simoniacos editis, Sacris Canonibus, & variis Summorum Pontificum Constitutionibus, quas omnes innovat, teneri decernit, non obstantibus quibuscumque Statutis, Constitutionibus, Consuetudinibus etiam immemorabilibus, etiam Apostolica Auctoritate confirmatis, de quarum subreptione, obreptione, & intentionis defectu Episcopus, tamquam Apostolicæ Sedis Delegatus, cognoscere possit.

COM-

COMMENTARIUM

EX hoc Canone sequens deducitur conclusio.

IN ACTU NOMINATIONIS, PRÆSENTATIONIS, INSTITUTIONIS, SIVE ADMISSIONIS AD POSSESSIONEM CUIUSCUMQUE BENEFICII EXIGI, ET RECIPERE NON DEBET A NOMINATO, PRÆSENTATO, SEU INSTITUTO QUIDQUAM EX FRUCTIBUS BENEFICII CONVERTIBILE IN USUS NON PIOS, SUB PÆNIS CONTRA SIMONIA COS COMMUNATIS =

I Quam conclusionem confirmat etiam D. Pius V. in ejus Constitutione, incipien. *Durum nimis la 104. de qua Bullar. nov. tom. 2., ibi = Cùm itaque aliàs ex plurium Ecclesiarum Cathedralium, & Collegiatarum Constitutionibus, aut ex prava consuetudine observari intelligeretur, ut in electione, præsentatione, nominatione, institutione, confirmatione, collatione, vel alia provisione, sive admissione ad possessionem alicujus Cathedralis Ecclesie, vel Beneficii, Canonicatum, aut Præbendarum, vel partem proventuum, seu ad distributiones quotidianas, certa conditiones, seu deductiones ex fructibus, solutiones, promissiones, compensationesve illicitas, aut etiam quæ in aliquibus Ecclesiis dicuntur Turnorum lucra, interponerentur, licet S. Synodus Tridentina hæc detestata mandaverit Episcopis, ut quæcumque hujusmodi, quæ in usus pios non converterentur, atque ingressus eos, qui Simoniaci labis, aut sordide avaritiæ suspicionem haberent, fieri non permitterent, ipsique diligenter de eorum Constitutionibus, sive consuetudinibus super prædictis cognoscerent, & illis, tantum, quas probarent, exceptis reliquis, ut pravas, & scandalosas rejicerent, eos verò, qui adversus prædicta, quavis ratione commississent, pænis contra Simoniacos, editis teneri decreverit: multorum tamen indomita cupiditate tam prædicta, quàm alia ad Beneficium, & commodum ipsorum ministrorum edita, aut omninò contemnuntur, aut in varios sensus tractata perperam eluduntur. Quare nos pro divini cultus exercitio, simulque evocatorum ad illum auxilio plenius evidentiusque consulendum fore, rati, revocamus, & abolemus omnia, & quæcumque privilegia, consuetudines, & statuta quarumcumque Ecclesiarum Cathedralium, & Metropolitanarum, ac majorum, necnon Collegiatarum etiam juramento, confirmatione Apostolica, aut alio quovis præsidio munita, ac etiam supra hominum memoriam, & longissimo, ac quantocumque tempore etiam continuo observata, sive pro solvendis Ecclesiarum, vel Prælatorum debitis, sive pro supportandis illorum oneribus, sive aliis etiam majoribus maximis, & urgentissimis causis concessa, & approbata, ac etiam multiplicatis vicibus innovata, extensa, & moderata, quod vacantibus ipsarum Ecclesiarum Dignitatibus, Canonicatibus, præbendis, portionibus, Beneficiis, & Officiis, fructus, ac etiam quotidiana distributiones ex eis primo ab ipsa vacatione Anno, aut longiore, vel etiam breviori tempore proventuri Mensæ Episcopali, seu Capitulari, aliòve loco integrè, vel partim remaneant, seu applicentur, aut in communes usus cedant, seu inter alios Canonicos, & Personas Ecclesie, seu Capituli dividantur. Quodque nullus etiam Apostolica Auctoritate provisos in Canonicum recipi, aut ad dignitatem, seu portionem, Beneficium, vel Officium admitti, vel aliàs in ejus possessionem induci possit, nisi priùs de observandis hujusmodi privilegiis, consuetudinibus, & statutis juramentum præstiterit, & obtenta illorum derogationi, ac fructuum, & distributionum perceptioni renunciaverit, seu Capitulo, & personis prædictis cesserit, seu (ut appellant) dulciaria, aut quid aliud præstiterit &c. Volentes ea omnia vires, & effectum de cætero non habere; Præcipimus igitur, & interdiciamus omnibus Episcopis, Capitulis, Collegiis, & personis, ad quas id pertinet, nè post hæc fructus, aut distributiones hujusmodi, nec prorsus ullam eorum partem retineant, nève ipsorum cessionem, vel renunciationem, aut dulciaria, vel alia quomodocumque petant, vel exigant, aut quemquam sive ordinaria, sive Apostolica auctoritate provisos ad præstandum hujusmodi juramentum inducant, aut illi prædicta non facienti possessionem impediunt, vel remonentur. Quicumque contra fecerint, si Ecclesiarum Antistes, tamdiù à Pontificali officii exercitio sint suspensi, donec satisfatione prævia illis per Sedem Apostolicam suspensio relaxetur; Capitula vero, & Collegia quacumque Ecclesiastico subjaceant interdicto, ac singulares persone in excommunicationis sententiam incurrant, aqua, nisi in mortis articulo constituti, ab alio, quàm à Romano Pontifice absolutionis Beneficium nequeant obtinere = Et sequuntur*

Garz.

Garz. de Benef. par. II. cap. 5. n. 144. & seqq. Barbof. hic. Pignatell. consult. 30. n. 6. Card. de Luc. de Canonic. disc. 10. n. 10.

- 2 Ratio autem prohibendi hujusmodi exactiones in actu nominationis, præsentationis, & institutionis fuit, quia illæ sunt nimis præjudiciales Nominato, Præsentato, & Instituto, dum valde incommodum est quod Præsentatus, & Institutus in iis, quæ ad ipsius sustentationem suppeditant, dispendia patiat; & quia sapiunt avaritiæ pravitatem, ac labem Simonix, à S. Canonibus, & Constitutionibus Apostolicis omninò detestatæ. Quoad hanc Conclusionem sequens differitur Casus.

ARGUMENTUM.

An, & quando valeat consuetudo exigendi à Præsentato, aliquid ex fructibus Beneficii in actu præsentationis.

SUMMARIUM.

- 1 *Reprobatur consuetudo exigendi aliquid à Præsentato, quod convertatur in usum, & utilitatem exigentium.*
2 *Valet hujusmodi consuetudo, si id quod exigitur, cedat in utilitatem Sacristiæ, & Ecclesiæ.*

CASUS UNICUS.

Viget in Ecclesia A, de Jurepatronatus, antiqua, & immemorabilis consuetudo, quod quicumque præsentatus ad Beneficium solvat unicuique ex Beneficiatis ejusdem Ecclesiæ Carolenos decem, ex quo prædicti Beneficiati tulerunt, & actu ferunt onus emendi Paramenta, Vasa Sacra, & alia necessaria pro Sacristia; Cum autem vacante quodam Beneficio, Præsentatus ad illud, in actu suæ Præsentationis, & institutionis, renuat solvere dictos Carolenos, eo, quod dubitet de viribus, & subsistentia dictæ consuetudinis, quæritur proindè in hoc casu, an hujusmodi consuetudo sustineatur?

- 1 Respondeo affirmativè, dummodo id, quod exigitur cedat in utilitatem Sacristiæ. Consuetudo enim hæc exigendi Carolenos decem à quolibet Præsentato fuit in hac Ecclesia introducta ad effectum illos erogandi in utilitatem Sacristiæ, dum ratione hujus exactionis Bene-

ficiati habent onus emendi Paramenta, Vasa Sacra, & alia necessaria pro Sacristia; & consequenter venit servanda. Quoniam licet reprobetur consuetudo exigendi ab obtinentibus Beneficia, aut Canonicatus in Cathedralibus, vel Collegiatis aliquid quod convertatur in usum, & utilitatem exigentium juxta dispositionem hujus *Canonis, ibique Barbof. n. 5. Card. de Luc. de Canonic. disc. 10. n. 10. & disc. 29. n. 6.*, tamen tolleratur hujusmodi consuetudo si id, quod exigitur, cedat in utilitatem Sacristiæ, & Ecclesiæ, ut in terminis docent *Garz. de Benef. par. II. cap. 5. num. 144. Tondut. quest. Benef. cap. 47. n. 5. & seqq.*, & fuit resolutum à S. Congregatione Concilii in *Tudertina 19. Febr. 1635. lib. 14. decret. fol. 709. in Polignanens. anno 1584., & in Avenionens. anno 1586., & novissimè in Cassanens. 3. Decembris 1718.*, ubi cum exorta fuerit controversia de validitate consuetudinis vigentis in receptitia Ecclesia S. Mariæ Majoris Civitatis Marathæ Diocesis Cassanensis, vigore cujus quicumque Sacerdos antequam admittatur ad numerum Sacerdotum participantium solvit unicuique ex illis decem Carolenos, ex quo prædicti Sacerdotes participantes tenentur providere Sacristiam de omnibus necessariis, disputatum fuit = *An Consuetudo vigens in Ecclesia Matrice S. Mariæ Majoris Civitatis Marathæ exigendi à quolibet Presbytero admittendo ad participationem Massæ Communis ejusdem Ecclesiæ Carolenos decem, sit servanda in casu &c.* = cui S. Congregatio rescripsit = *Affirmativè dummodo fiat depositum in capsâ Sacristiæ, & quod depositum crogetur in usum Sacristiæ tantum* =.